

Cabaretier Jacquelin de Savornin Lohman

‘Het moet wel spannend blijven’

Jacquelin de Savornin Lohman was hoogleraar en senator, nu is ze cabaretier. Ze is 78 jaar overigens.

HANS VAN DER BEEK

Wie haar website bezoekt, krijgt op het openingsscherm de keuze uit twee. Rechts scriptiebegeleiding, links cabaret. “Iemand zei: je moet twee websites maken. Maar dan wordt het meteen zo professioneel.”

Jacquelin de Savornin Lohman (1933, Bogor, Indonesië) was hoogleraar pedagogiek en onderwijskunde aan de UvA, al lang en breed gepensioneerd, maar voor het begeleiden van een scriptie is ze nog steeds beschikbaar. Voor 45 euro per gesprek. En als de studenten binnen de afgesproken tijd afstuderen, krijgen ze nog de helft van hun geld terug ook.

Een grote graaier is De Savornin Lohman niet. “Juristen begrijpen dat niet, maar een gedragswetenschapper wel. Het gaat om de motivatie, je moet het nooit helemaal gratis doen. Anders ben je die lieve mevrouw: oh god, daar moet ik ook nog even langs. En bovendien lukt het die studenten bijna nooit om binnen de tijd klaar te zijn, hoor.”

En zo blijft De Savornin Lohman verbonden met de wetenschap, waarin ze een curriculum vitae opbouwde om duizelig van te worden. Gepromoveerd jurist, werkzaam als advocaat en bij het Sociaal en Cultu-

reel Planbureau, hoogleraar aan de UvA, lid van het regeringsadviesorgaan RMO, lid van de Eerste Kamer voor D66 en officier in de Orde van Oranje Nassau. Daarnaast is ze ook nog eens moeder van Parooljournalist Bas Soetenhorst.

En ze staat dus op de planken. Met pianist Bam Commijs en regisseuse Anke Schaap maakte ze in 2005 haar eerste programma *Tijd van leven*. Dat leidde tot een ontwapenend optreden in *De wereld draait door*- en uitverkochte zaaltjes. Daarna volgde *Time-Oud* en nu haar nieuwste, *Dwaallicht*. “Dit zijn twee kanten van mij. Als studenten over de vloer zijn, zet ik ook dat tentje daar niet weg. Dan zeg ik gewoon dat het voor de kleinkinderen is.”

In de serre van haar bovenwoning

‘Als zelfs Donner gaat rappen, moet je ermee ophouden’

aan de Amstel staat inderdaad een iglotentje. Het is een attribuut uit *Dwaallicht*, maar daar wil ze niet teveel over vertellen. “Het moet wel een beetje spannend blijven.”

Maar in het algemeen: het idee voor dat tentje, en dus voor het programma, ontstond op een familie-reünie, waar De Savornin Lohman voor tweehonderd familieleden een cabaret moest opvoeren. En dat viel niet mee. “Het wordt al snel te pijnlijk voor die en die. Kijk, de onduidelijke kinderen van prins Bernhard kun je er gerust bijhalen, maar bij je eigen familie kan dat niet.”

Dus zocht De Savornin Lohman afstand en ze schreef een stalkerslied, vanuit een iglotentje. “Ik voelde een frustratie, want ik voelde me beperkt. Maar in zo’n tentje kon ik mijn gang gaan. Het werd een symbool voor een vrijheidsgevoel.”

Het attribuut is in elk geval handzaam. Voor haar vorige show wilde ze zich als opkomst eigenlijk aan een bungeejumpkoord naar beneden laten vallen vanuit het heeal. “Maar dat was te duur.”

Niet te gevaarlijk? “Nee, te duur. Vond het Betty Asphalt Theater. Toen ben ik van een trappetje gekomen.”

Haar overgrootvader, A.F. de Savornin Lohman, was de oprichter van de CHU en zij zelf stond vooraan bij de oprichting

Jacquelin de Savornin Lohman: ‘Ik houd van dingen waar je bijna – nét niet bij kan.’

FOTO JAN VAN BREDA

van D66. Samen met coryfeeën als Hans van Mierlo en Hans Gruijters woonde ze de oprichtingsvergadering bij.

“De maatschappij was ziek, en dat soort teksten. We wilden de christelijke partijen en hun moralistische politiek laten ontploffen. Eigenlijk wilde ik dus mijn grootvader laten ontploffen. Maar dát kon ik nou niet kwijt tijdens het cabaret voor mijn familie.”

Na haar pensioen was stilzitten geen optie. Ze ging cursussen doen en dat mag worden opgevat in de breedste zin van het woord. Een cursus kwantumtheorie bij de Hovo bijvoorbeeld. Of buikdansen.

“En badkamerzingen. Kijk, ik vind het leuk om dingen te doen waar je bijna – nét niet bij kan. Zo’n cursus kwantumtheorie zet je aan het denken, en als je het kunt begrijpen, is het al geweldig, en als je het aan een ander kunt uitleggen, ben je al een heel stuk verder. En dat ben ik dus niet. En dat geldt dus ook voor dat buikdansen. Het is spannend, het is een uitdaging, je kunt er iets van leren.”

Zo volgde ze ook een cursus cabaret. Door haar leermeester Jan Kortie kreeg ze de moed om te zingen. Uiteindelijk leerde ze zelfs rappen. “Maar dat doe ik niet meer. Als zelfs

Donner gaat rappen, moet je ermee ophouden.”

Maar heeft De Savornin Lohman op haar 78ste dan werkelijk haar echte vak gevonden? “Nee, ik heb er bezwaar tegen als het een carrière wordt genoemd. Een hobby is het ook niet. Levensvulling is ook wat overdreven misschien. Ja, dat is het toch wel. Maar carrières zijn rampzalig. Want dan moet je presteren, dan krijg je overwerktheid en dergelijke. Toen ik na *De wereld draait*

door al die verzoeken kreeg, werd ik doodzenuwachtig. Ik heb meteen op mijn website gezet dat ik met sabbatical was. Dan sterft het vanzelf weg.”

“En ik kan wel een impresariaat nemen, maar dan wordt het ook werk, hè. Al overweeg ik dat nu toch wel. Want het is natuurlijk toch jammer, sprak zij bekakt, als te weinig mensen kennis nemen van mijn toch wel amusante inzichten zo nu en dan.”